

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาการสื่อสารด้านเกษตรอินทรีย์ของสวนปาล์กด (สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์) อย่างมีส่วนร่วม กรณีศึกษา บ้านหนองบัว ตำบลเมืองงาย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
ชื่อผู้เขียน	นางศิรินาถ ทิพรตัน
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาภูมิสังคมอย่างยั่งยืน
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสิทธิ์ โนรี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสื่อสาร และเพื่อพัฒนาการสื่อสารเรื่องเกษตรอินทรีย์อย่างมีส่วนร่วมของสวนปาล์กด กับชุมชนบ้านหนองบัว กลุ่มตัวอย่าง คือ ชุมชนบ้านหนองบัว จำนวน 63 คน โดยมีขั้นตอนการศึกษาวิจัยดังนี้ 1) ศึกษาบริบทชุมชนสวนปาล์กด และชุมชนบ้านหนองบัว จากการสัมภาษณ์ สังเกต และศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง 2) ศึกษากระบวนการสื่อสารเรื่องเกษตรอินทรีย์ของสวนปาล์กด กับชุมชนบ้านหนองบัว โดยสังเกต รูปแบบ วิธีการ การสื่อสารของวิทยากร และผู้วิจัยใช้แบบประเมินความรู้ทดสอบกับกลุ่มเป้าหมาย 3) จัดเวทีระดมข้อคิดเห็นต่อกระบวนการถ่ายทอดการสื่อสารเรื่องเกษตรอินทรีย์ของสวนปาล์กด และชุมชนหนองบัว 4) วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบการประเมินความรู้และข้อเสนอจากกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวมาพัฒนาการสื่อสารใหม่ร่วมกับ สวนปาล์กด 5) จัดเวทีถ่ายทอดการสื่อสารเรื่องเกษตรอินทรีย์ของสวนปาล์กด กับชุมชนหนองบัวโดยใช้รูปแบบการสื่อสารที่พัฒนาแล้ว และใช้แบบประเมินความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์อีกครั้ง 6) นำผลการตอบแบบประเมินความรู้ครั้งแรกและครั้งที่สองมาเปรียบเทียบกัน ขณะเดียวกันผู้วิจัยได้นำทฤษฎีการสื่อสาร รูปแบบจำลอง SMCR Model ของเบอร์โล (David Berlo) ได้แก่ ผู้ส่ง (source) ข้อมูลข่าวสาร (message) ช่องทางในการส่ง (channel) และผู้รับ (receiver) มาประกอบการศึกษาในครั้งนี้

การสื่อสารด้านเกษตรอินทรีย์ของสวนปาล์กด กับชุมชนหนองบัว ผู้ส่งสาร (เจ้าหน้าที่สวน) บรรยายให้ชาวบ้านฟัง ผู้ส่งสารไม่มีการวิเคราะห์ผู้รับสาร ขาดกลยุทธ์ในการสื่อสาร ขาดทักษะในการสื่อสาร ทางด้านเนื้อหาของสาร ถูกกำหนดโดยวิทยากร ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับ และเนื้อหา ขาดความทันสมัย ส่วนช่องทางการสื่อสารนั้นเป็นลักษณะการสื่อสารทางเดียว และไม่มีการสื่อสาร โดยเทคโนโลยี

การพัฒนาการสื่อสารด้านเกษตรอินทรีย์ของสวนปาล์มฯ กับชุมชนหนองบัวคือ
เพิ่มศักยภาพในการสื่อสารให้กับวิทยากร สร้างทีมงานเรียบเรียงระบบการสื่อสารตั้งแต่การเตรียม
ตัวของผู้ส่งสาร ตัวสาร และขั้นตอนในการส่งสาร จัดเวทีชาวบ้านเน้นการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม
สร้างแรงจูงใจทำให้ผู้รับสารทราบว่าเขาจะได้ประโยชน์อะไรจากการรับสารนั้น ส่วนทางด้านสื่อ
ผู้วิจัยได้สร้างสื่อและเลือกสื่อที่เหมาะสมกับสวนปาล์มฯ รวมทั้งนำเทคโนโลยีด้านการสื่อสาร
เข้ามาใช้ นำเสนอเนื้อหาประกอบกับบอร์ดนิทรรศการถาวร วีดิโอ ซีดี และสร้างสื่อสัญลักษณ์ขึ้น
ภายในสวน

ผลการจัดเวทีทดลองพบว่าการพัฒนาการสื่อสาร ทำให้ชุมชนหนองบัวมีคะแนน
การตอบประเมินความรู้ความเข้าใจเรื่องเกษตรอินทรีย์สูงขึ้นกว่าคะแนนการตอบคำถามครั้งแรก
ก่อนการพัฒนาการสื่อสารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาการ
สื่อสารทำให้ชุมชนหนองบัวมีความรู้ความเข้าใจเรื่องเกษตรอินทรีย์มากขึ้นกว่าเดิม และชุมชน
หนองบัวก็มีส่วนร่วมในการสื่อสารมากขึ้นเช่นกัน

Title	Development of Participatory Communication in Organic Agriculture: A Case Study of Suan Pakasit and Ban Nong Boua Muang – Ngai Sub-district Chiang Dao District, Chiang Mai Province
Author	Mrs. Sirinat Thippharat
Degree of	Master of Science in Geosocial Based Sustainable Development
Advisory Committee Chairperson	Assistant Professor Dr. Prasit Noree

ABSTRACT

The objectives of this research were to study and develop the organic farming communication between Pakasit farm and Ban Nong Bua community. This was a qualitative and quantitative research. It was conducted with 63 people in Ban Nong Bua community. The research procedures were: 1) to study the Pakasit farm and Ban Nong Bua community context by interviewing, observing, and reviewing related documents; 2) to study the organic farming communication process in the Pakasit farm and Ban Nong Bua community by observing the lecturer communication's method and style and doing the knowledge assessment test; 3) to brainstorm the organic farming communication process in the Pakasit farm and Ban Nong Bua community; 4) to analyze data obtained from the knowledge assessment test and brainstorm in order to jointly find the developed organic farming communication process with the Pakasit farm; 5) to do the learning forum of organic farming communication process by using the developed communication process and the same knowledge assessment test in order to evaluate the organic farming knowledge; and 6) to compare the evaluated results from procedure 2 and 5. The researcher referred David Berlo's SMCR model consisting of source, message, channel, and receivers to this research.

With regards to the organic farming communication of Pakasit farm with Ban Nong Bua community, it was found that the message sender (farm staff) did not analyze the message receivers (villagers) and he lacked of communication strategy and skills. The message content was determined by the resource person which did not conform to needs of the receivers.

Besides, the message content was out of date. For communication channel, it was in the form of one-way communication and lacked of technology using.

The organic farming communication of Pakasit farm and Ban Nong Bua community was aimed to increase communication potential of the resource person. A team work was set for arranging the communicative system. This began with the preparation of the message sender himself, message, and message sending procedures. Community forum was held focusing on participatory communication. Message receivers (villages) were motivated by informing their benefits obtained from message receiving. The research had invented media and selected some suited to Pakasit farm. Besides, communication technology was used for presenting content of the message such as permanent exhibition board, VDO, CD, and symbolic mea in the farm.

Results of this research revealed that Ban Nong Bua community could obtain a higher score after passing through the organic farming communication training with a statistical significance level at 0.05. This implied that the communication development made Ban Nong Bua community have a better understanding on organic farming. Also, They had a higher level of participatory communication than before.